

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แสดงเอกลักษณ์ของชาติ เป็นมรดกทางสังคมที่ได้รับสืบทอดกันมาและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าศิลปวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการหล่อหลอมประชาชนในชาติให้เกิดความสมัครสมานสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้นการสร้างความคิดที่ศรัทธาเชื่อมั่นและนิยมในศิลปวัฒนธรรมประจำชาติจึงเป็นภาระสำคัญยิ่งภาระหนึ่งของการศึกษา การที่จะให้ทุกคนในชาติได้มีส่วนร่วมในการผดุงรักษาศิลปวัฒนธรรมไว้ให้ได้ประการหนึ่งก็คือ การให้การศึกษาและสร้างเสริมความรู้ ความสำนึกให้เกิดขึ้นในจิตใจ สำหรับภารกิจนี้รัฐได้เห็นความสำคัญ ดังในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2536 จึงได้ระบุไว้ในความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาว่า บุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงธำรงรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่งดงามของไทย นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้การศึกษาวิชาชั้นพิเศษเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกหัดหรือพัฒนาทักษะวิชาชั้นตั้งแต่เยาว์วัยและต้องฝึกฝนเป็นระยะเวลาอันนานปี เช่น นาฏศิลป์ ดนตรี กีฬา เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2534) กรมศิลปากรซึ่งเป็นองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่อนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยได้จัดตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์ขึ้นเป็นสถาบันการศึกษาด้านนาฏศิลป์และดนตรี เพื่อสืบทอดและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย อันเป็นศิลปประจำชาติให้ยืนยงคงอยู่ตลอดไป

วิทยาลัยนาฏศิลป์เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีลักษณะเป็นสถาบันทางวิชาชั้นเฉพาะทาง มุ่งผลิตครูและบุคลากรสายอาชีพในด้านนาฏศิลป์ ดนตรี การจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย การศึกษาวิชาสามัญและวิชาศิลปะตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดการศึกษาเป็น 3 ระดับคือ

1. ระดับนาฏศิลป์ชั้นต้น รับจากผู้สำเร็จการศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 3 ปี

2. ระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง รับนักศึกษาต่อเนื่องจากระดับนาฏศิลป์ขั้นต้นส่วนหนึ่ง และรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อีกส่วนหนึ่ง มีระยะเวลาในการศึกษา 3 ปี (เทียบเท่าระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6)

3. ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง รับนักศึกษาต่อเนื่องจากระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง ศึกษาต่อ 2 ปี (เทียบเท่าระดับอนุปริญญา)

ในปีการศึกษา 2519 วิทยาลัยนาฏศิลป์ได้ขยายการศึกษามาถึงระดับปริญญาตรี โดยได้เข้าสมทบกับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในคณะนาฏศิลป์และดุริยางค์ รับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง เข้าศึกษาต่ออีก 2 ปี ได้รับปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ.) ปัจจุบันกองศิลปศึกษา กรมศิลปากรมีวิทยาลัยนาฏศิลป์สังกัดทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่เปิดสอนอยู่รวม 10 แห่ง เรียงตามลำดับการก่อตั้ง คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลป์พนมบุรี วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุงและวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี นอกจากนี้มีวิทยาลัยที่ประกาศจัดตั้งใหม่ แต่ยังไม่เปิดสอนอีก 2 แห่ง คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี และวิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา (กองศิลปศึกษา, 2535) วิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกแห่งมีหน้าที่หลักตามจุดประสงค์ในการก่อตั้ง คือ

1. งานการเรียนการสอน การผลิตบุคลากรทางด้านดนตรี นาฏศิลป์ เพื่อให้เป็นผู้สอนและเป็นศิลปิน หรือผู้ทำงานเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมด้านดุริยางคนาฏศิลป์
2. หน้าที่ในทางเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทางด้านดุริยางคนาฏศิลป์ในทุกส่วนของประเทศ
3. ทำหน้าที่บริการวิชาการด้านดุริยางคนาฏศิลป์แก่ภาครัฐบาลและภาคเอกชน
4. ทำหน้าที่ส่งเสริม บำรุง ค้นคว้า วิจัย และรวบรวมศิลปวัฒนธรรมด้านดุริยางคนาฏศิลป์ โดยเฉพาะดุริยางคนาฏศิลป์พื้นบ้านในท้องถิ่นที่ตั้งอยู่

จุดประสงค์ที่สำคัญในการก่อตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์คือ การผลิตบุคลากรทางด้านนาฏศิลป์และดนตรี เพื่อให้เป็นผู้สอนและเป็นศิลปินหรือผู้ทำงานเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมด้านดุริยางคนาฏศิลป์ ดังนั้นกระบวนการเรียนการสอนทางด้านศิลปะจึงนับเป็นหัวใจในการจัด

การเรียนการสอน การศึกษาทางด้านศิลปะทุกสาขาวิชาเป็นเรื่องของจิตใจที่ละเอียดอ่อน โดยเฉพาะนาฏศิลป์ไทยเป็นการสอนที่เน้นความงามและสุนทรียะ อันแสดงถึงคุณค่าของ ศิลปวัฒนธรรมไทยนอกเหนือไปจากการให้ความรู้ทางวิชาการ การฝึกหัดนาฏศิลป์ต้องใช้ กำลังกายและใจอย่างหนักทั้งผู้สอนและผู้เรียน เนื่องจากการเลียนแบบครู ผู้เรียน จำเป็นจะต้องใช้ทักษะทั้งด้านความจำ การสังเกตท่าทางของครูและการฝึกหัดปฏิบัติซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญ ดังนั้นปรัชญาการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์จึงมีลักษณะที่แตกต่างไป จากสถาบันอุดมศึกษาโดยทั่วไป คือ มุ่งความเป็นเลิศทั้งทางด้านวิชาการและด้านศิลปวัฒนธรรม

การเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยในสมัยโบราณ มีการฝึกหัดวิชาศิลปะอย่างเดียว ไม่มีการเรียนวิชาสามัญหรือวิชาการศึกษา และมีจำนวนผู้เรียนน้อย ทำให้ผู้สอนมีโอกาสฝึกฝน ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งครูจะเข้มงวดกับผู้เรียนมาก การฝึกหัดจะต้องหัดรำทั้งวัน บางทีครู จะเรียกไปรำ ให้รำอยู่จนครูหลับไป แต่ถ้าหยุดรำ พอครูตื่นขึ้นมาบก็จะถูกเขี่ยน เพราะฉะนั้นจึงต้องรำไปเรื่อย ๆ จนครูตื่นและบอกให้หยุดรำจึงจะหยุดรำได้ (อาคม สายาคม, 2525) นอกจากนี้การที่ครูจะพึงพอใจถ่ายทอดท่ารำรำให้กับผู้ใด ขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบหลาย ๆ อย่างเช่น ความสามารถของแต่ละบุคคล บุคลิกลักษณะ อุปนิสัย สติปัญญา ความสามารถในการจดจำท่ารำรำ ความกตัญญูตเวทีของผู้เรียน (ชมนาด โสภณ, 2531) ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยมาตั้งแต่โบราณ

ต่อมาเมื่อมีการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดขึ้นเป็นหลักสูตร โดยเพิ่มการศึกษา ทางด้านวิชาการ และมีการจัดตารางเวลาในการเรียนวิชาศิลปะและวิชาสามัญ การสอน นาฏศิลป์ไทยยังคงถือหลักการสอนที่มีมาแล้วไม่เปลี่ยนแปลง เพราะหลักสูตรการสอนวิชา ศิลปะได้กำหนดไว้กว้าง ๆ การสอนนาฏศิลป์ยังเป็นการฝึกทักษะโดยอาศัยความจำท่าทาง และการเลียนแบบเป็นหลัก ครูจะต้องเป็นผู้คอยควบคุมและเป็นแม่แบบของผู้เรียน จะเห็น ได้ว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ในสมัยก่อน จะมีฝีมือและลีลาในการรำรำที่ งดงาม และส่วนใหญ่ได้บรรจุเป็นครูสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์หรือเป็นศิลปินใน กองการสังคีต

เมื่อวิทยาลัยนาฏศิลป์ได้มีการพัฒนาหลักสูตรเป็นระบบหน่วยการเรียนตามแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 หลักสูตรวิชาศิลปะทุกสาขาวิชาได้มีการปรับเปลี่ยนโดยกำหนดเนื้อหาและแผนการเรียนไว้เป็นภาคการศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลแบบหน่วยกิต การสอนนาฏศิลป์ไทยพัฒนาไปสู่การยึดถือประมวลความรู้ที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งทำให้ความละเอียดอ่อนในการถ่ายทอดของครูลดน้อยลงไป (ชมนาค โสภณ, 2531) เนื่องจากครูจะต้องสอนให้ครบตามหลักสูตร ความกดดันในการฝึกหัดปฏิบัติจึงทำได้น้อย ทำให้เกิดผลกระทบต่อความผูกพันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน รวมทั้งทักษะและฝีมือในการรำรำของผู้เรียน ซึ่งจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้ปฏิบัติหน้าที่สอนนาฏศิลป์ไทยอยู่ในวิทยาลัยนาฏศิลป์พบว่า ปัจจุบันนักศึกษาที่มีฝีมือในทางนาฏศิลป์ไทยลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงซึ่งได้ศึกษาอยู่ในกระบวนการเรียนการสอนนาฏศิลป์มาแล้วเป็นเวลา 8 ปี และเป็นการศึกษาในระดับสูงสุดของวิทยาลัย ซึ่งนักศึกษาที่สำเร็จหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูงจะต้องออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี นักศึกษาจึงควรมีพื้นฐานความรู้ทางวิชานาฏศิลป์เป็นอย่างดี นอกจากนี้หลักสูตรวิชาชั้นนาฏศิลป์ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงเป็นหลักสูตรที่เน้นผลิตกำลังคนทั้งในด้านเป็นศิลปินและครูศิลปะ กล่าวคือ หลักสูตรเน้นวิชาศิลปะที่สูงขึ้นและเพิ่มวิชาการศึกษาที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพครูสอนศิลปะ หรือประกอบอาชีพอิสระได้ โดยมุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญ สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2527) ดังนั้นนักศึกษาที่เรียนสำเร็จหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง จึงควรมีความรู้ในสาขาวิชาขั้นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นอย่างดี

การที่นักศึกษาจะมีคุณภาพเพียงใดนั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญก็คือครู ครูจึงเป็นผู้ที่จะถ่ายทอด ชี้แนะ และเป็นแบบอย่างให้ผู้เรียน รวมทั้งเป็นบุคคลที่จะโน้มน้าวจิตใจผู้เรียนให้มีความเลื่อมใสศรัทธาในวิชาชั้น (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2524) ดังนั้นพฤติกรรมการสอนของครูจึงมีส่วนสำคัญในการสร้างคุณลักษณะและสร้างแบบให้ผู้เรียน โดยเฉพาะการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย ซึ่งเน้นการเลียนแบบเป็นหลักอาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยจึงเป็นเสมือนแม่แบบของผู้เรียนโดยตรง การสอนนาฏศิลป์ไทยนอกจากสอนให้รำอย่างถูกต้องตามแบบแล้ว ยังจะต้องมีความอ่อนช้อยงดงามด้วย ซึ่งต้องใช้เทคนิคและลีลาเฉพาะตัว อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนอาจมีเทคนิคและพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน ซึ่งพฤติกรรมการสอนเหล่านี้ยัง

ไม่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรหรือการวิจัยมาก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ซึ่งยังไม่เคยได้มีผู้บันทึกการสอนจริงของอาจารย์นาฏศิลป์มาก่อน ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จะให้ความรู้ด้านพฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทยของอาจารย์ในปัจจุบัน อีกทั้งยังบันทึกวิธีการสอนจากผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยภาคทฤษฎีและปฏิบัติด้านวิธีสอนและลำดับชั้นการสอน การปลูกฝังความมีวินัยและคุณธรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการประเมินผล ในวิทยาลัยนาฏศิลป์

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เฉพาะกลุ่มวิชาชีพนาฏศิลป์ไทย ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ที่สอนในภาควิชานาฏศิลป์ไทย (โขน, ละคร) โดยศึกษาการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง
2. มุ่งศึกษาพฤติกรรมของอาจารย์ในการสอน โดยศึกษาพฤติกรรมในด้าน
 - 2.1 วิธีสอนและลำดับชั้นการสอน
 - 2.2 การปลูกฝังความมีวินัยและคุณธรรม
 - 2.3 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
 - 2.4 การประเมินผล
3. การสังเกตพฤติกรรมของอาจารย์มีขอบเขตเฉพาะการสังเกตพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอนในคาบเวลาเรียนที่สังเกตเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การเข้าไปสังเกตพฤติกรรมการสอนนั้น จะไม่กระทบกระเทือนการเรียนการสอน โดยที่การเรียนการสอนยังดำเนินไปตามปกติ
2. พฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตการสอนถือว่าเป็นตัวแทนพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนในวิชาทฤษฎีหรือวิชาปฏิบัติของภาควิชานาฏศิลป์ไทย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

พฤติกรรมการสอน หมายถึง กิจกรรมและวิธีการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อาจารย์และนักศึกษาในขณะที่มีการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งกิจกรรมนี้สามารถสังเกต ได้โดยผู้เรียนและผู้สอน

ภาคทฤษฎี หมายถึง วิชาที่มีลักษณะ เนื้อหาวิชาเป็นพื้นฐานความรู้วิชาชั้นทางด้าน นาฏศิลป์ไทย การสอนเน้นการบรรยายเป็นหลัก และเป็นรายวิชาที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตร นาฏศิลป์ชั้นสูง สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาคทฤษฎี

ภาคปฏิบัติ หมายถึง วิชาที่เป็นกิจกรรมที่ต้องลงมือปฏิบัติ หรือฝึกทักษะการสอน เน้นการฝึกหัด และเป็นรายวิชาที่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรนาฏศิลป์ชั้นสูง สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย

การสังเกต หมายถึง การที่ผู้วิจัยเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่มีชั่วโมงการเรียนการสอน วิชานาฏศิลป์ไทยทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และบันทึกพฤติกรรมการสอนลงในแบบสังเกต พฤติกรรม

สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย หมายถึง สาขาวิชาชั้นที่เปิดสอนในวิทยาลัยนาฏศิลป์ ซึ่งแยกออกเป็นละครและโขน

อาจารย์ หมายถึง ผู้ที่สอนวิชาทฤษฎีหรือวิชาปฏิบัติในสาขาวิชานาฏศิลป์ไทยระดับ นาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์

นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ในระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ซึ่งประกอบด้วย นักศึกษาในชั้นสูงปีที่ 1 และนักศึกษาในชั้นสูงปีที่ 2 ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ (เทียบเท่ากับระดับอนุปริญญาปีที่ 1 และปีที่ 2)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย คือ การบันทึกวิธีการสอนและการ ประมวลขั้นตอนของการดำเนินการสอน ซึ่งสามารถเป็นหลักฐานอ้างอิงได้ในศาสตร์การ สอนด้านนาฏศิลป์

2. เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการปรับปรุงการเรียนการสอนของอาจารย์ ผู้สอนนาฏศิลป์ไทย ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

3. เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน ศิลปะในสาขาวิชาอื่น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทย โดยการสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์และการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยในสมัยโบราณและปัจจุบัน มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ผู้สอนในภาควิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 15 คน

1.2 อาจารย์ผู้สอนในภาควิชานาฏศิลป์ไทย ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง จากวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด และวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จำนวน 24 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 7 หัวข้อคือ หลักสูตรการเรียนการสอนวิธีสอนนาฏศิลป์ไทย การปลูกฝังความมีวินัยและคุณธรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การประเมินผล ปัญหาการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมของชั้นเรียน

2.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ มี 2 ชุด ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนภาคทฤษฎี และแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนภาคปฏิบัติ แต่ละชุดแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ผู้สอน

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการสอนนาฏศิลป์ไทย 4 ด้าน คือ

1. ด้านวิธีสอนและลำดับขั้นตอนการสอน
2. ด้านการปลูกฝังความมีวินัยและคุณธรรม
3. ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
4. ด้านการประเมินผล

ตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมของชั้นเรียน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทยด้วยตนเอง โดยการบันทึกลงในแบบสัมภาษณ์และเครื่องบันทึกเสียง

3.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากวิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 4 แห่ง ให้ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยเข้าไปสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนนาฏศิลป์ไทย และสภาพแวดล้อมของชั้นเรียนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

4.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนใช้ค่าสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของอาจารย์ผู้สอน และตอนที่ 2 พฤติกรรมการสอนด้านวิธีสอนและลำดับขั้นการสอนในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน และขั้นสรุปในการสอนภาคทฤษฎีหรือขั้นปฏิบัติในการสอนภาคปฏิบัติ วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติด้านวิธีสอนและลำดับขั้นการสอนในขั้นสอน และพฤติกรรมการสอนด้านการปลูกฝังความมีวินัยและคุณธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ด้านการประเมินผล วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 สภาพแวดล้อมของชั้นเรียน นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอในรูปความเรียง

5. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งลำดับขั้นตอนในการเสนอข้อมูลดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการ

วิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดเกี่ยวกับ
พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย การศึกษาเกี่ยวกับการ
สังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการ
วิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบ
สังเกตพฤติกรรมการสอน เสนอในรูปของตารางและการบรรยายความ

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ